

สรุป

การเรียนรู้ประสบการณ์

การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรัก



หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/56

ณ โครงการร้อยใจรัก บ้านห้วยसान

ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลร่มเย็น
อ.เชียงคำ จ.พะเยา
ระหว่างวันที่ 27 – 28 พฤษภาคม 2562



หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 56 วันที่ 27 – 28 พฤษภาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 57 คน

จาก อบต.ร่มเย็น อ.เชียงคำ จ.พะเยา



นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้านและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัดจำนวน 19 อำเภอ คือเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูลเพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปทีแปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้



การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ต้นทุนในการสร้างอ่างพวงสันเขาสาธิตนี้ เท่าไหร่

ตอบ : ใช้รถแบคโฮชุด ราคา 70,000 กว่าบาท

คำถาม : หากจะสร้างอ่างพวงสันเขาโดยไม่ใช้แบคโฮชุดสามารถใช้แรงงานคนได้หรือไม่ หากใช้แรงงานคนต้องใช้ทั้งหมดกี่แรงงาน

ตอบ : ขึ้นอยู่กับขนาดของอ่างที่เราจะสร้าง แต่ที่โครงการฯ ส่งเสริม ที่ผ่านมาชาวบ้านมาลงชื่อไว้ประมาณกลุ่มละ 10-20 คน ราคาอ่างละ 40,000 บาท

คำถาม : มีมาตรการเก็บค่าน้ำหน่วยละเท่าไร?

ตอบ : หน่วยละ 3 บาท

คำถาม : อัตราส่วนในการผสมเพื่อทำอ่างพวงสันเขาแบบชอยซีเมนต์ 1/6 นั้นใช้ปูน 1 ถุงจะผสมกับดินปริมาณเท่าไร?

ตอบ : ปูน 1 ถุง / ดิน 50-60 บั้งก็

คำถาม : หากชุดอ่างพวงสันเขาเสร็จจำเป็นต้องนำน้ำเข้ามาสู่ทันทีหรือไม่?

ตอบ : จำเป็นมาก หากทิ้งไว้ดินที่ใช้ผสมปูนจะแห้งและแตกทำให้น้ำรั่วซึมได้ ไม่แนะนำให้ทิ้งไว้เป็นเวลานาน

คำถาม : ท่อน้ำที่ใช้ต่อระบบน้ำเพื่อมาใช้ในการอุปโภคบริโภคนี้ใช้ท่อ PVC หรือ ท่อ PE

ตอบ : ใช้ทั้ง 2 อย่าง เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นเขาสูงชัน ใช้ PVC ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่ราบ ส่วนท่อ PE ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่เขาจะมดติดกับต้นไม้ไว้

คำถาม : มีวิธีการดูแลท่อ PE ได้อย่างไรไม่ให้ถูกไฟป่าไหม้เนื่องจากมีราคาที่สูง

ตอบ : คณะกรรมการน้ำทุกคนต้องหมั่นตรวจดู หากมีปัญหาจะแก้ไขทันที โดยใช้เงินจากการเก็บค่าใช้น้ำ เพื่อบำรุงรักษา ดูแลและบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่านุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า



การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : เมื่อมีคนปลูกมะม่วงนวลคำมากกว่า 52% มีการแก้ไขปัญหาระยะราคาตกของผลผลิตอย่างไร

ตอบ : เปลี่ยนสายพันธุ์ตามที่ตลาดต้องการ

คำถาม : ต้นมะม่วงที่เป็นต้นยอด เป็นพันธุ์อะไร

ตอบ : พันธุ์ตลับนาค เพราะมีความต้านทานต่อโรคสูง แมลงศัตรูพืชน้อยกว่าสายพันธุ์อื่นๆ

คำถาม : มีปัญหาเกี่ยวกับศัตรูพืชกินมะม่วง ไหม

ตอบ : มี ได้แก่ เพลี้ยไฟ หรือพวกเชื้อรา ก็จำเป็นต้องใช้สารเคมีควบคุมโรค เช่น ฟิโพรนิล หากมีการระบาดหนักจะใช้ยาเอ็กซอล

คำถาม : มีวิธีการบังคับให้ผลผลิตมะม่วงออกนอกฤดูกลางหรือไม่ว่า เพื่อผลผลิตจะได้มีราคาสูงขึ้น

ตอบ : มี แต่ต้นทุนในการผลิตค่าปุ๋ยจะสูงกว่าปล่อยให้ตามธรรมชาติ

คำถาม : บริษัทที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อรับซื้อผลผลิตมะม่วง มีบริษัทใดบ้าง

ตอบ : มีซีพี เทสโก้ โลตัส และดอยคำ

คำถาม : มะม่วงผลเล็ก มีวิธีการป้องกันไม่ให้ลูกหล่นไหม

ตอบ : ใช้สารเคมีแคลเซียมโบรอน เพื่อป้องกันลูกหล่น

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ อบต.ร่มเย็น เกษตรกรนิยมทำการเพาะปลูกมะม่วงพันธุ์โชคนันต์เป็นส่วนมาก แต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มี ความเชื่อมั่นในการจัดตั้งวิสาหกิจในชุมชนเท่าที่ควร ซึ่งการขายผลผลิตจะทำการขายผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ทำให้ได้ราคาผลผลิตที่ไม่สูงมากนักและเกิดปัญหามะม่วงล้นตลาด

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร (1ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโต้เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมายคือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสูตร



การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ทำอย่างไรถึงได้อัตราผลผลิตข้าวสูงขึ้น

ตอบ : แต่เดิมชาวบ้านใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้อัตราผลผลิตข้าวต่ำ แต่เมื่อโครงการเข้ามาแนะนำการใช้ปุ๋ยหมักและการสารชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคเดมา บิวเวอเรีย ทดแทนในการเพาะปลูก จึงทำให้มีอัตราผลผลิตข้าวที่สูงขึ้น

คำถาม : มีการเพาะพันธุ์ข้าวอีโตอย่างไร และแน่ใจได้อย่างไรว่าพันธุ์ข้าวจะไม่ผสมกับข้าวพันธุ์อื่น

ตอบ : การเพาะพันธุ์เมล็ดข้าว จะทำการเพาะพันธุ์ปีต่อปี การเก็บเกี่ยวจะใช้วิธีเกี่ยวมือ ไม่ใช้เครื่องเกี่ยว เพื่อป้องกันการผสมกับสายพันธุ์อื่นๆ

คำถาม : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมอะไรบ้าง?

ตอบ : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมหลัก ได้แก่ ชีววั 200 กิโลกรัม โซคอน 10 กิโลกรัม กรดอะมิโน (สูตรน้ำ) 1.5 กิโลกรัม และยูเรีย 2 กิโลกรัม ผสมในน้ำ และเอามาโรยบนชีวั แบ่งใส่ถุงพลาสติกใสถุงละ 10 กิโลกรัม หมักทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ สามารถนำออกมาใช้ได้

คำถาม : ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก นำไปขายที่ไหน

ตอบ : ขายที่ตลาดชุมชน อีกทั้งโครงการยังเป็นศูนย์กลางในการหาตลาดจากแหล่งตลาดภายนอกเพื่อรับซื้อผลผลิตให้กับคนในชุมชนอีกด้วย



ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบล ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์



การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : การหมักอาหารหอยกกล้วยหมัก 1 ครั้ง ใช้ได้กี่วัน

ตอบ : อัตราส่วน 1 ถึง 200 ลิตร จะเหมาะกับหมู ไก่ และเป็ด 5 ตัว เกลี่ยกินตัวละ 1 กก. กินได้ 20 วัน

คำถาม : การทำอาหารไก่ ควรใช้หญ้าเนเปียร์หรือหอยกกล้วยสับเป็นส่วนผสม

ตอบ : การใช้หญ้าเนเปียร์เป็นส่วนผสมจะดีกว่าหอยกกล้วยสับ เพราะหญ้าเนเปียร์มีโปรตีนสูงถึง 14 %

คำถาม : หากสนใจหรือต้องการพันธุ์ไก่ดำภูพานสามารถติดต่อซื้อพันธุ์จากโครงการร้อยใจรักษ์ได้หรือไม่

ตอบ : ปัจจุบันทางโครงการร้อยใจรักษ์ยังไม่มีนโยบายขยายพันธุ์ หรือขายให้กับชุมชนอื่นๆ เนื่องจากอยู่ในช่วงของการส่งเสริมให้ชาวบ้านในโครงการฯ ก่อน หากมีความสนใจให้ติดต่อซื้อพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ไก่ดำภูพานได้ที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์



นายสุรัตน์ สุธาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้

กล่าวก่อนมีโครงการฯ มา ในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนแต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง



นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอเมืองงาม ได้เกริ่นนำ

โครงการร้อยใจรักษ์ และการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ รวมไปถึงการยกตัวอย่างปัญหา ยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีการสร้างกฎระเบียบชุมชน มีบทลงโทษตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 1 คือ จะโดนตักเตือนและต้องเข้ารับการบำบัด
2. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 2 คือ จะปรับผู้ปกครอง 5,000 บาทและส่งเข้ารับการบำบัด
3. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 3 คือ จะปรับกรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท พร้อมส่งเข้ารับการบำบัด
4. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 4 คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย
5. ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

ทั้งนี้ ได้กล่าวถึงหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าตอน

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากบทบาทของภาค

ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

คำถาม : สารวัตรกำนันตำบลร่มเย็น : การทำงานที่จะต้องบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานราชการที่จะต้องเข้าไปพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาเสพติดให้ผู้ติดยาเสพติดเข้าใจ และให้ความร่วมมือที่จะสมัครใจเข้ารับการรักษา โครงการร้อยใจรักษ์ มีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง

ตอบ : นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ หรือในพื้นที่บ้านเมืองงามใต้ ทางผู้ใหญ่บ้านจะเข้าไปเยี่ยมบ้าน ไปพูดคุยกับชาวบ้านสร้างความเข้าใจในการเข้ามาบำบัดรักษา ทำความเข้าใจให้ชาวบ้านแต่ละครัวเรือนให้ความเชื่อมั่น เชื่อใจ และยอมเข้ารับการรักษาด้วยความสมัครใจของตนเอง

คำถาม : เราจะมีการอย่างไรที่จะเข้าไปคุยกับชาวบ้านที่มีความสับสนเกี่ยวกับยาเสพติด หรือค้ายาเสพติด ให้ผู้ค้าผู้เสพเข้าใจผู้นำชุมชน แล้วไม่ถูกชาวบ้านตราหน้าว่าเป็นการใส่ร้ายชาวบ้าน

ตอบ : นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ในการเข้าไปควรต้องเข้าไปพร้อมกันกับหลายๆ หน่วยงาน เช่น ผู้นำชุมชน แพทย์ หรือสาธารณสุข ซึ่งแพทย์ หรือสาธารณสุขจะมีจิตวิทยาในการพูดคุย เพื่อให้ผู้ค้าผู้เสพ เข้าใจในการเข้าไปทำความเข้าใจของผู้นำชุมชนที่จะนำเข้าไปบำบัดรักษา

คำถาม : หากมีการกระทำความผิด แล้วมีผู้เสียหาย ในกรณีบังคับใช้กฎหมายหมู่บ้านจะอย่างไรหากผู้เสียหายเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

ตอบ : นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ในส่วนคำปรับนั้นจะเป็นเงินเข้าเป็นกองทุนหมู่บ้าน แต่ในส่วนค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย ขึ้นอยู่กับว่าคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายจะตกลงกันอย่างไร แต่บางกรณีทั้ง 2 ฝ่าย ไม่ยอมกันเลย กฎระเบียบหมู่บ้านก็ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้ จึงต้องปล่อยให้เป็นการดำเนินการทางกฎหมายที่จะดำเนินการกับผู้กระทำความผิดต่อไป



แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด



นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักซ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถาม : มีวิธีชักชวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มาเข้าร่วมกับโครงการร้อยใจรักซ์ อย่างไร

ตอบ : นายมานิตย์ : เข้าไปหาผู้ที่มีพฤติกรรมที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เข้าไปพูดคุยเปิดใจสอบถามปัญหาและแนวทางการแก้ไข ชักจูงให้เขามารับการบำบัด ไม่ควรที่จะประณามเขาว่าชั้ยา และต้องให้โอกาสและกำลังใจเขาในการใช้ชีวิตอยู่กับชุมชน

คำถาม : มีแรงบันดาลใจอย่างไร ในการเข้าร่วมกับโครงการฯ เพื่อเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และกลับตัวกลับใจเป็นคนดี

ตอบ : นายมานิตย์ : ลูกและภรรยา คือแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้อยากเลิก อยากกลับตัวกลับใจ เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก และเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ดีขึ้น

นางรัชณี : สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี และหม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล รวมถึงลูกชาย ลูกสาวและสามี เป็นแรงบันดาลใจ

นายส่องแสง : แรงบันดาลใจ คืออยากให้สังคมรอบข้าง ชาวบ้านในชุมชน ในหมู่บ้านยอมรับตัวเอง และอยากเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับวัยรุ่น หรือคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในชุมชนได้เห็นว่ายาสเสพติดสามารถเลิกได้หากมีใจที่เข้มแข็ง

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน



นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริม

และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการค้นหาข้อมูลเพื่อให้เกิดการ

ระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่นที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือ เพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามือในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. อ่างพวงสันเขา มี 2 ประเภท คือ อ่างพวงพลาสติก และ อ่างพวงขอยซีเมนต์
2. การบริหารจัดการน้ำ โดยการตั้งกฎกติกา และการติตมิเตอร์
3. ระยะห่างของอ่างพวงในแต่ละบ่อ อยู่ที่ 25-30 เมตร
4. การไหลของน้ำจากที่สูง ลงสู่ที่ต่ำ
5. การแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน คือ ป่าใช้สอย ที่เนินเขา ที่ดอน และที่นา
6. การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในแปลงเกษตร
7. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เพื่อความสวยงามในพื้นที่ และให้ร่มเงาแก่ต้นกาแฟ ได้แก่ จีวดอกแดง หางนกยูง และเหลืองอินเดีย
8. การควบคุมคุณภาพของสินค้า GAP เพื่อให้ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างมีคุณภาพ
9. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อการต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
10. การใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
11. การแบ่งพื้นที่ 1 ไร่ 1 แสน เป็น 3 ส่วน คือ บ่อปลา แปลงผัก และปศุสัตว์
12. การปลูกพืชแบบผสมผสาน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
13. การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่
14. สูตรการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ (ปุ๋ยสูตร PR) และวิธีการใช้ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ
15. การนำวัชพืชไปใช้เป็นอาหารปลา
16. การจัดทำบัญชีครัวเรือน
17. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เป็ดไข่ เป็ดเทศ และหมูดำดอยตุง
18. การขยายพันธุ์หญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอล เพื่อนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์
19. การลดอัตราการตายของสัตว์ในพื้นที่ โดยการจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่
20. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ยา/วัคซีน และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน



สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

การนำไปปรับใช้

1. การนำกฎกติกาเรื่องน้ำ ไปปรับใช้
2. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปเลี้ยงสัตว์ในชุมชน
3. การนำอ่างพวงสันเขาไปใช้ในการเกษตร และการเลี้ยงปลาไปด้วย
4. การปลูกพืชทั้ง 3 ระยะ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
5. การขยายพันธุ์หญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอลในพื้นที่
6. การขยายพันธุ์มะม่วง ให้ตรงตามที่ต้องการตลาดต้องการ
7. การนำปุ๋ยหมักชีวภาพไปปรับใช้ในพื้นที่เกษตร
8. การปลูกพืชแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงในกลไกทางการตลาด
9. การฟื้นฟูระบบป่า เพื่อรักษาป่าต้นน้ำ

การประเมินความพึงพอใจ องค์การบริหารส่วนตำบลร่มเย็น

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.55	3.45	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	79.31	20.69	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	75.86	24.14	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	82.76	17.24	-	-
วิทยากรมีความรู้	93.10	6.90	-	-
สถานที่อบรม	68.97	31.03	-	-
สถานที่พัก	55.17	37.93	6.90	-
อาหารและเครื่องดื่ม	96.55	3.45	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 29 คน จาก 57 คน, ผู้อบรมจำนวน 28 คน ไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ (คิดเป็นร้อยละ 49)